

Skolans arbete med extra anpassningar

Ulf Pantzare Utredare/projektledare

Nya bestämmelser i skollagen 1 juli 2014

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen
Skollagen, kapitel 3 § 5 a

Syftet

- Förtydliga bestämmelserna om stödinsatser
- Förenkla lärares arbete med dokumentation när det gäller stödinsatser

---

Genomförande

Situationen för 30 elever i årskurs 4 vid 15 skolenheter

Inspektörer från Skolinspektionen och rådgivare från Specialpedagogiska skolmyndigheten (med ansvar för kompletterande bedömning av elevernas behov och de insatser som ges)

Underlag

- Dokument
- Intervjuer med elever, vårdnadshavare, undervisande lärare och elevhälsan
- Observationer av undervisningen.

Beslut för varje granskad skola.

Frågeställningar

1. Får eleven extra anpassningar i ett tidigt skede?
2. Görs en tillräcklig analys av elevens förutsättningar och behov för att kunna ge eleven relevanta extra anpassningar?
3. Ges extra anpassningar utifrån elevens förutsättningar och behov så att eleven kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?

Resultat

Resultaten gäller de granskade 15 skolorna. Men resultaten är användbara för andra skolor och huvudmän.

Vid 11 skolor har Skolinspektionen pekat ut ett eller flera utvecklingsområden. Vid 2 skolor har tillsynsbeslut fattats p.g.a. allvarliga brister.

Resultat

1 Arbetet med att utveckla och etablera arbetssätt kring extra anpassningar är fortfarande i ett uppbyggnadsskede vid flera skolor

---

Resultat

2 Många skolor har inte identifierat vilka behov eleverna verkligen har

---

3 Eleverna får sällan de extra anpassningar de behöver för att ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling

---

Extra anpassningar som ofta **saknats** är exempelvis:

- Anpassade uppgifter
- Förförståelse inför kommande uppgifter
- Stöd i att utveckla sin förmåga
- Anpassning av tempo och nivå på undervisningen
- Kortare genomgångar
- Bekräftelse
- Placering utan störning i klassrummet
- Gruppsammansättning
- Digitala hjälpmedel
- Språklig träning.

Resultat

4 Skolan följer för sällan upp effekten av de extra anpassningarna

---

Andra noteringar

- Det verkar vara svårare att identifiera behov i vissa årskurser.
- Svårare för föräldrar som saknar egen erfarenhet av den svenska skolan att uppmärksamma behov.
- Att använda den individuella utvecklingsplanen och uppdatera den en gång per år är inte nog.
- Det tar tid och kraft om insatsen ska göras med god kvalitet.

Vad bör då skolorna göra för att lyckas?

- Rektorn har en avgörande roll för att avsätta resurser, skapa rutiner och se till att arbetet blir gjort.
- Det finns som sagt ett tydligt samband mellan hur skolan lagt upp sitt arbete kring eleverna och vilken kvalitet det blir i anpassningarna.
- Kedjan är inte starkare än den svagaste länken.

Länkar i arbetet för att lyckas

1. Elevens undervisande lärare samverkar för att identifiera elevens behov av extra anpassningar.
2. Elevhälsans kompetens tas tillvara.
3. Eleven och elevens vårdnadshavare får information och möjlighet att medverka.
4. Skolan använder systematiskt metoder/verktyg för att identifiera elevernas kunskapsnivå och kunskapsutveckling, samt andra svårigheter i skolsituationen som kan påverka kunskapsutvecklingen.
5. Läraren påbörjar arbetet med extra anpassningar direkt efter att denne identifierat att eleven är i behov av extra anpassningar.

-
6. Elevens individuella utvecklingsplan innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling samt en sammanfattning om vilka extra anpassningar som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven.
  7. Skolan använder systematiskt metoder/verktyg för att identifiera effekten av extra anpassningar på elevens kunskapsnivå och kunskapsutveckling.
  8. Lärarna har avsatt tid för att diskutera elevens utveckling mot kunskapsmålen och för att följa upp insatta extra anpassningar.
  9. Skolan involverar eleven och elevens vårdnadshavare i uppföljningen.
  10. Läraren förändrar/anpassar elevens extra anpassningar när de bedömer att det behövs.

Slut på presentationen